

Ministerstvo vnútra SR
Sprostredkovateľský orgán pre OP Ľudské zdroje

Zápisnica

z 15. online rokovania Komisie pri Monitorovacom výbore pre OP ĽZ pre prioritné osi 5 a 6

konaného 29. novembra 2021

Programové obdobie 2014 – 2020

14. online rokovanie Komisie pri Monitorovacom výbore pre OP ĽZ pre prioritné osi 5 a 6

Dátum konania: 29.11.2021

Čas konania: 9:30 - 15:00 hod.

Miesto konania: Webex meeting

Počet členov s platným hlasovacím právom v zmysle štatútu Komisie pri Monitorovacom výbore pre OP ĽZ pre prioritné osi 5 a 6 (ďalej len „Komisia“): 17

Prítomní členovia s hlasovacím právom, pozorovatelia bez hlasovacie práva, zástupcovia Európskej komisie a ostatní prizvaní hostia **v zmysle prezenčnej listiny (print screen), ktorá je prílohou č. 2 zápisnice.**

Program rokovania

1. **Úvodné príhovory zástupcu SO a EK, schválenie programu a overovateľa zápisnice** (9:30 – 10:00)
 - schválenie programu 15. rokovania Komisie
 - schválenie overovateľa zápisnice
2. **Zhodnotenie aktuálneho stavu implementácie PO 5 a PO 6 vrátane informácie o vývoji vyhlásených výziev a stave pripravovaných výziev s následnou diskusiou** (10:00 – 12:00)
3. **Zhodnotenie aktuálneho stavu implementácie NP TSP a TP II., NP KS II., NP PRIM II., NP Pozemky, NP MaH, NP ZK II. S následnou diskusiou** (12:00 – 13:00)

PRESTÁVKA

4. **Informácia o zámere NP na podporu zamestnanosti MRK cez obnovu kultúrnych pamiatok** (13:15 – 14:00)
5. **Informácia o príprave nového programového obdobia 2021 – 2027** (14:00 – 14:45)
6. **Rôzne** (14:45 – 15:00)

Priebeh rokovania a prijaté závery

Bod 1: Otvorenie, úvodné príhovory, schválenie programu a overovateľa zápisnice

Predseda júca p. Danišková, generálna riaditeľka sekcie európskych programov, privítala všetkých členov, pozorovateľov a hostí na 15. rokovaní Komisie, ktoré sa opäť ako tomu bolo 15.4.2021 uskutočňuje online formou. Osobitne privítala splnomocnenkyňu vlády SR pre rómske komunity p. Andreu Bučkovú a zástupkyne Európskej komisie p. Trojanovú za DG EMPL a p. Andreja Mikyšku za DG REGIO. Na začiatok informovala, že z dôvodu zachytenia všetkých podstatných informácií sa z rokovania vyhotovuje audio záznam a tiež predstavila spôsob hlasovania písomnou formou do spoločného chatu a prihlasovania sa do diskusie.

Následne odovzdala slovo zástupcom Európskej komisie.

Kamila Trojanová (DG EMPL) vyjadrila radosť z možnosti sa opäť stretnúť a poďakovala SO za organizáciu online rokovania. Na úvod poďakovala všetkým ľuďom v teréne a v kanceláriách, ktorí pomáhajú marginalizovaným a potrebným. Vyzvala členov Komisie k aktívnej diskusii, pričom EK víta skúsenosti, postrehy a podnety účastníkov Komisie, tiež vzhľadom na budúce programové obdobie (PO). V závere tohto PO 2014-2020 EK teší, že vďaka pomoci ESF sa v SR etablovali potrebné asistenčné služby pomocných profesií a rada by poďakovala za ďalšie aktivity, ktoré SO naďalej rozbieha. V závere súčasného PO nemá

EK dôvod nedôverovať opakovaným uisteniam zástupcov SO, že prostriedky PO 5 budú úspešne dočerpané. Vzhľadom na to, že väčšina z prítomných účastníkov participuje na tvorbe strategických dokumentov rovnosti, inklúzie a participácie Rómov tzn. Stratégie a jej akčných plánov a tiež na príprave programových dokumentov pre nadchádzajúce PO, EK si rada vypočuje spätnú väzbu na súčasné PO, čo funguje, prípadne čo je potrebné rozšíriť. EK záleží na tom, aby sa kľúčové služby a aktivity dostali ku všetkým lokalitám Atlasu rómskych komunít (a bol tak zaistený rovný prístup k službám), a to v dostatočnej kvalite a koordinovaným spôsobom. Zodpovední komisári EK mali v tomto roku možnosť navštíviť Slovensko a teraz sa osobne a aktívne zaujímajú o to, ako sa Slovensko plánuje zasadiť o zlepšenie súčasnej situácie MRK a splnenie záväzkov, ku ktorým sa SR zaviazala vo svojej Stratégii, rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 (Stratégia 2030). Toto rokovanie je hlavne priestor na zhodnotenie implementácie súčasného programového obdobia, ale zdôraznila, že skúsenosti z tohto PO sú kľúčové, pretože EK je pripravená aj do budúcnosti podporiť tému inklúzie MRK príslušnou ambicióznou alokáciou EŠIF. Minulý týždeň poslala EK súbor pripomienok k partnerskej dohode (PD), s ktorými predpokladá, že v zmysle princípov partnerstva budú prítomní oboznámení. Zásadné pripomienky k PD sa týkajú práve nastavenia investícií do inklúzie MRK. V závere zdôraznila dôležitosť oblasti vysporiadania pozemkov, ktorá je dlhodobo uvádzaná ako kľúčový dôvod pre nedostatočné infraštruktúrne investície. Už v tomto PO sa mali využiť prostriedky z ESF na túto tému a preto EK požiadala SO o informácie o pokroku s časovým výhľadom kedy je možné očakávať v tejto oblasti zásadný posun.

Andrej Mikyška (DG REGIO) sa na úvod predstavil ako nová posila v tíme EK, ako nástupca B. Valkovičovej. Nadviazal na slová svojej kolegyne a pridal niekoľko osobných reflexií k posledným pár mesiacom, počas ktorých sleduje PO 6. Na začiatok zdôraznil, že bude veľkou výzvou dočerpať prostriedky tejto PO na zmysluplné projekty do konca tohto PO. Kvôli tomu EK začala s tzv. „close monitoringom“ tejto PO, kde sa v spolupráci so zástupcami SO, RO, MIRRI a Úradu splnomocnenkyne vlády pre rómske komunity (ÚSVRK) diskutuje o výzvach a možných riešeniach ako je možné zlepšiť situáciu v predmetnej PO. Z tohto hľadiska oceňuje EK vysoko profesionálnu a korektnú komunikáciu so zástupcami Ministerstva vnútra SR a ich úprimnú snahu o predstavenie nových aktivít, ktoré verí, že zlepšia súčasnú situáciu. Je však potrebné uviesť, že tie problémy, ktoré v súčasnosti bránia vyššej absorpcii, budú predstavovať výzvu aj v nadchádzajúcom PO. Jedná sa o vysporiadanie vlastníckych pomerov, zvýšenie administratívnych kapacít na regionálnej aj národnej úrovni a zefektívnenie procesov verejného obstarávania (VO). Tieto bariéry je v nadchádzajúcom období potrebné urgentne adresovať tak, aby SR splnila záväzky Stratégie 2030, najmä čo sa týka zníženia podielu MRK žijúcich v nevyhovujúcich podmienkach zo 61% aspoň na 44% alebo zníženiu podielu Rómov žijúcich v domácnostiach bez tečúcej vody z 27% na 5%. Spomínané ciele je potrebné vecne zadefinovať aj v programových dokumentoch spolu s nastavením procesov a zadefinovaním ambiciózných cieľov reflektujúcich investičné potreby, aby sa situácia v nadchádzajúcich rokoch pre MRK citeľne zlepšila. Ubezpečil prítomných, že pre EK aj po návšteve komisárky v Čiernom Balogu v júni 2021 sú investície do MRK kľúčové a preto v prebiehajúcich rokovaniach kladie EK veľký dôraz na to, aby SR nastavila systém čerpania EŠIF tak, aby sa tieto dôležité investície realizovali. Preto verí, že aj dnešná diskusia a jej výsledky pomôžu k lepšiemu pochopeniu súčasnej situácie a vďaka ktorým bude možné na ne reflektovať v nových programových dokumentoch pre nadchádzajúce PO.

Predseda júca poďakovala zástupcom EK za ich príhovory a poskytnuté informácie. V tomto momente nebude reagovať na jednotlivé oblasti z príhovorov, keďže bude na ne možné reflektovať na základe informácií z prezentácie SO k implementácii oboch PO ako aj prezentácie ÚSVRK k príprave nového PO. Konštatovala, že PO 5 je na tom oveľa lepšie ako PO 6, kde si pred sebou tlačíme obrovský záväzok vyčerpať počas 2 rokov takmer 160 mil. €. Samozrejme boli prijaté opatrenia na zvýšenie absorpcie tejto PO, o čom budú prítomní počas rokovania postupne informovaní.

Informovala prítomných, že rokovania sa zúčastňuje podľa prezenčnej listiny v tejto chvíli 9 zo 17 členov s hlasovacím právom, čo znamená, že Komisia je uznášaniaschopná a na prijatie uznesenia je potrebná nadpolovičná väčšina prítomných členov Komisie s hlasovacím právom.

Za overovateľa zápisnice bol navrhnutý a členmi Komisie počtom hlasov **8 za** (1 sa zdržal) schválený p. Gmiterko.

Počtom **9** hlasov bol zároveň schválený program rokovania Komisie.

V priebehu ďalšieho bodu programu sa k rokovaniu pripojili ďalší členovia Komisie a počet prítomných členov s hlasovacím právom stúpol z 9 na **konečných 15 členov** z možných 17.

Bod 2: Zhodnotenie aktuálneho stavu implementácie PO 5 a PO 6 vrátane informácie o vývoji vyhlásených výziev a stave pripravovaných výziev

Predseda júca vyzvala J. Gmiterka, riaditeľa OIMRK k prezentácii aktuálneho stavu implementácie prioritných osí 5 a 6 OP ĽZ. Prezentácia bola vopred zaslaná prítomným účastníkom rokovania.

J. Gmiterko prezentoval podrobne informácie ku kontrahovaniu a čerpaniu prioritných osí č. 5 a 6, konkrétne k implementácii dopytovo-orientovaných projektov z uzavretých výziev a národných projektov z výzvaní ako aj informácie o pripravovaných výzvach a harmonograme ich vyhlasovania do konca roka a na rok 2022.

Navrhol diskusiu po prezentácii každej z PO.

Diskusia k po 5:

I. Pipíšková sa spýtala k aktuálne posudzovaným projektom vysporiadavania pozemkov, ale aj MOPS na najväčšie chyby, ktoré žiadatelia majú v rámci klarifikácie (sú viac menej formálne alebo vecné) a či budú všetky predložené projekty zazmluvnené.

J. Gmiterko potvrdil, že je schválených 56 projektov za cca 4,2 mil. € a prebieha fáza ich zazmluvňovania. Pri MOPS ide poväčšine o chyby formálneho charakteru.

K. Orgovánová poukázala na problémy s projektami vysporiadavania pozemkov a spýtala sa, či SO má informácie o týchto bariérach a aké sú cesty riešenia, napr. legislatívnej úpravy zákona o pozemkových úpravách.

J. Gmiterko reagoval, že o problémoch vieme a diskutujeme so starostami, s niektorými z nich sme sa stretli, ako aj s externými projektovými manažermi, ktorí majú na starosti viac projektov. Slovenský pozemkový fond (SPF) je v tejto oblasti z hľadiska zámeny pozemkov kľúčový. My na všetkých stretnutiach, ktoré sme mali aj s ministerstvom pôdohospodárstva (MP SR) na toto upozorňujeme. Druhou oblasťou je samotný proces vysporiadavania pozemkov. Mali sme niekoľko stretnutí na MP SR, aj priamo s ministrom. Áno je to problém legislatívy a jej výkladu. Okresné úrady, pozemkové odbory si legislatívu vykladajú striktnnejšie a aby sa procesy spustili v plnom rozsahu, bude asi potrebná zmena zákona. V tomto sme komunikovali aj s ÚSVRK a máme „posvätenie“ aj od ministra pôdohospodárstva. Momentálne sa hľadajú možnosti ako predložiť tento poslanecký návrh do parlamentu, keďže vidíme, že neriešenie tohto problému môže spôsobiť nižšiu absorpčnú schopnosť, čoho dôsledkom bude menej vysporiadaných pozemkov.

M. Mikuška doplnil, že tejto téme sa venuje samostatný slide v prezentácii, preto by bolo možno vhodné túto diskusiu posunúť po podrobnejšej prezentácii uvedenej problematiky.

Predseda júca doplnila, že rokovala s ministrom pôdohospodárstva p. Vlčanom, ktorý si stojí za svojimi ľuďmi na odboroch pozemkových úprav OÚ s tým, že oni si vykladajú zákon správne. Jediné riešenie, ktoré sme našli a tiež pani splnomocnenkyňa dostala v tejto veci od p. ministra prísľub, že by sa mal predložiť zákon s doplnením tak, aby sa vedeli efektívne vysporiadať pozemky pod rómskymi osídleniami. Poprosila pani splnomocnenkyňu o prípadné doplnenie informácií vzhľadom na online stretnutie, ktoré mali minulý týždeň a na ktorom sa dotkli aj tejto témy.

Splnomocnenkyňa vlády p. Bučková reagovala, že vo vstupe k NP bude informovať viac k tejto téme.

I. Pipíšková poznamenala, že si pamätá na diskusiu o možnom doplnení členov Komisie o zástupcu SPF.

K. Trojanová na margo celkovej implementácie PO5 potvrdila, že nemá dôvod neveriť, že táto PO5 bude úspešne zimplementovaná, i keď to ešte bude v zostávajúcich rokoch vyžadovať veľa úsilia a dôslednosti. Verí, že SO má pod kontrolou zostávajúce nedočerpané alokácie v NP. Poďakovala za nové aktivity a výzvy, na ktoré sú flexibilne alokované zostávajúce finančné prostriedky PO5.

J. Gmiterko zareagoval, že na stretnutí SO s realizátormi NP bolo dohodnuté, že realizácia väčšiny NP bude predĺžovaná tak, aby končili v rovnakom čase 06/2023 a aby sa predišlo riziku diskontinuity ich trvania z pohľadu nového PO. SO sa nechce dostať do situácie, že skončia NP a nové PO ešte nebude spustené. Týmto sa zníži aj riziko nedočerpania PO, pričom má SO pripravené aj náhradné projekty resp. nadkontrahovanie.

Diskusia k po 6:

I. Pipíšková sa dotkla situácie v Trebišove, kde je podľa nej veľmi „osvietený“ primátor, ktorý však nevie zlomiť rozhodnutia svojho mestského zastupiteľstva. Nie je si istá čo by tu pomohlo okrem možno väčšej osvetly. Okrem toho podčiarkla problém zvýšenia stavebných materiálov, ktoré sa netýka iba tejto PO. Bude to pre samosprávy vážny problém končiaci až odstúpaním od zmlúv.

Predseda júca sa vyjadrila k Trebišovu a komunikácii s p. primátorom. K stavebným materiálom predsa júca iba konštatovala, že ide o celospoločenský problém riešiaci sa na vyšších úrovniach a preto žiaľ táto Komisia tento problém nevie vyriešiť.

I. Pipíšková doplnila, že nechcela povedať, že je to v Trebišove, ale aj inde o jednom človeku, ale skôr o súlade medzi starostom/primátorom a zastupiteľstvom.

B. Sloboda na margo problémom s odstupovaním od zmlúv požiadal riaditeľa OIMRK p. Gmíterka o zoznam starostov/obcí, ktorí plánujú dostávať objekty a ktorí nie a zároveň sa spýtal na prezentované číslo 40% navýšenia cien, keďže má informáciu, že tie navýšenia neboli až tak vysoké.

J. Gmíterko upresnil, že išlo o maximálne 40%, nie paušálne.

I. Pipíšková taktiež poprosila o uvedený zoznam obcí a ponúkla platformu ZMOS (web, obecné noviny) na určitú formu osvetu.

I. Kosová sa na margo informácie, že bude umožnená výstavba bytov aj v samotných osadách zaujímala, či existuje nejaká analýza, z ktorej bude zrejme v koľkých obciach hrozí takáto výstavba bez možnosti iných riešení na desegregáciu takéhoto prostredia a či existuje pri takýchto obciach aj napr. podmienka, že musia mať terénnu sociálnu prácu resp. systematickú osvetovú prácu, nie len všeobecne deklarovať, že robia mäkké opatrenia.

J. Gmíterko odpovedal, že sa jedná iba o obmedzený počet obcí v rámci špecifickej pilotnej výzvy cez iniciatívu Catching Up Regions (CURI) pre POSK, KSK a BBSK, pričom má informáciu, že by mal byť podaný iba 1 projekt. Bola to požiadavka Svetovej banky a starostov do výzvy zapojených obcí.

A. Mikyška poďakoval za prezentáciu, ktorá hovorí o všetkom tom, o čom so SO intenzívne EK komunikuje a o ktorých bude tiež diskutovať na najbližšom decembrovom stretnutí. Rád by požiadal o objasnenie niektorých informácií z prezentácie. Ohľadne Trebišova sa spýtal, či nie je problémom nerealizovaných aktivít situácia ohľadne nevysporiadaných pozemkov, čo je informácia, ktorú primátor spomínal v médiách, ako jeden z dôvodov nerealizovania niektorých projektov na podporu MRK. Tiež požiadal o dovysvetlenie 40% navýšenia cien vzhľadom na predchádzajúcu diskusiu aj so Svetovou bankou k projektom CURI, keďže bolo spomenuté, že ide o navýšenie cien na základe údajov zo Štatistického úradu SR.

J. Gmíterko odpovedal, že čo sa týka Trebišova, s pozemkami tak ako aj ostatné samosprávy, majú problém aj v Trebišove. Uviedol, že SO malo rokovanie aj s primátorom, aj s prednostom MÚ. Boli požiadani o zapojenie sa do výzvy na prístup k pitnej vode, na čo prišla negatívna odpoveď. Áno, vždy je problém s pozemkami, povinným spolufinancovaním, komplikovanosťou výziev, ale faktom je, že Trebišov nepredložil ani jednu ŽoNFP, dokonca ani na projekt MOPS, čo je z výziev vzhľadom na prípravu ŽoNFP a jeho realizáciu asi najjednoduchšia forma projektu. Chápeme primátora, že vzhľadom na negatívne naladené zastupiteľstvo, nemá veľký význam sa púšťať do prípravy projektov. Preto, keď sa to bude chcieť vyriešiť, bude sa musieť na úrovni štátu vyriešiť to, akým spôsobom štát zabezpečí prístup k projektom pre tie komunity, kde to nechce alebo nevie urobiť samospráva. Áno, môže byť problém aj s pozemkami, ale SO pochybuje, že v celom Trebišove sa nenájde pozemok na výstavbu napr. MŠ, komunitného centra, zberného dvora, ciest. Uviedol, že SO eviduje 39 obcí so 4 a viac projektami, preto je podľa neho hlavným predpokladom snaha starostu a zastupiteľstva. SO je frustrované z medializácie zlej situácie v Trebišove. Je pravda, že po poslednej návšteve z EK v meste kontaktoval p. Gmíterka prednosta MÚ s otázkou o aktuálnych možnostiach sa zapojiť do výziev, takže komunikácia prebieha. K 40% navýšeniu stavebných prác a materiálov vysvetlil, že ide o strop, rádovo ide o nižšie %, ale nemáme na úrovni SR prehľad ako sa zvýšili ceny. K zvýšeniu benchmarkov používame dáta zo ŠÚ SR, ktorý spätne vie povedať o koľko sa zvýšili ceny.

Splnomocnenkyňa vlády k Trebišovu poznamenala, že za tento rok rokoval ÚSVRK 4 krát so samosprávou, a to nie len s vedením mesta, ale posledné stretnutie sa uskutočnilo za hojnej účasti zastupiteľstva. ÚSVRK má skúsenosť, že bola veľká vôľa zastupiteľstva zapojiť sa do výziev. Na poslednom stretnutí aj za účasti ÚPSVaR bola veľmi hlbavá, detailná debata s hľadaním riešení, ale je pravda, že v konečnom dôsledku to stojí a padá na vedení mesta a mestskom zastupiteľstve. Pri poslednej integrovanej výzve ÚSVRK komunikoval so SO (s p. Mikuškom) a bolo identifikované, že mesto Trebišov nie je oprávneným žiadateľom vo výzve na kanalizácie, ktorá je s nulovým spolufinancovaním. ÚSVRK je v komunikácii s OIMRK poznajúc ďalšie obce, ktoré by sa potrebovali zapojiť do výzvy. Samozrejme rozhodujúcim faktorom je aj časové hľadisko, keďže samosprávy budú pod obrovským tlakom ako ešte v zostávajúcom čase zrealizovať tvrdú investíciu. Zdôraznila vo vzťahu k mestu Trebišov, že hlavným problémom nie je nevybudovaná cesta, ďalšie veľké problémy sú s prístupom k pitnej vode, s komunálnym odpadom, so zaplavovaním pomerne veľkej časti územia, s problémom v oblasti zdravia. Vysporiadanie pozemkov nie je elementárny problém, je ním prejavovaná vôľa a záujem mesta o riešenie problémov MRK.

Krátko zareagovala k Plánu obnovy a odolnosti vo väzbe na zmienenú konkurencieschopnosť na úrovni výstavby MŠ. Je ambíciou ÚSVRK neprehlibovať segregáciu nehovoriac, že to musí byť aplikáciou 3D princípov ako to bolo v súčasnom PO. ÚSVRK verí, že v tejto oblasti bude aj vecný gestor, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu hľadať v rámci Plánu OaO desegregačné riešenia tak, aby výstavba nebola realizovaná len priamo v komunitách.

J. Gmíterko doplnil, že mesto Trebišov nie je oprávneným žiadateľom vo výzve kanál/voda, pretože je nad 2000 ekviv/obyv. a súčasné znenie OP LZ neumožňuje podporu takýchto aglomerácií, ale existuje dohoda s MŽP SR, že to bude zmenené. Preto je zo strany mesta dôležité si pripravovať dokumentáciu a so ich po revízii OP doplní do výzvy hneď ako to bude možné.

I. Pipíšková na margo mesta Trebišov doplnila, že mesto samozrejme investuje do viacerých oblastí a napr. na sociálne služby mimo opatrovateľskú službu dáva skoro 1 300 000 €.

Z. Kusá sa dotkla problému vôle zastupiteľstva podporiť napĺňanie ľudských práv a preto je tu potrebné zapojenie ústavných právnikov posúdiť súlad nášho článku Ústavy, ktorý hovorí, že medzinárodné dohovory sú nadradené Ústave a našim zákonom najmä vtedy, ak prinášajú občanom viac práv. My sme doteraz v tomto spore, keď má samospráva možnosť ignorovať potreby obyvateľov v deprimovaných komunitách, nezapájali tých, ktorí majú právo vykladať tento rozpor právnej praxe s medzinárodnými záväzkami. K problematike pozemkov sa vyjadrila, že na začiatku tohto PO boli diskusie, že celý plán bol robený pri určitej neinformovanosti MP SR, lebo na Komisiu chodila nekompetentná osoba, ktorá nedokázala tu artikulované problémy preniesť svojmu vedeniu. SO však následne nezapojilo zástupcu SPF do práce tejto Komisie. Pre obce to môže byť nepríjemné, ale možno sa musí dospieť až do takej fázy, keď budú samospráve obmedzené právomoci zastupiteľstiev zablokovat' projekty humanitárneho charakteru. To nie je o osвете v prípade, že obce budú sebavedomé v tom, že môžu blokovat' projekty existenčne potrebné pre časť obyvateľstva.

Predseda júca konštatovala, že návrhy p. Kusej budú asi veľkou témou pre nové PO, konkrétne že štát nevie suplovať úlohy, ktoré má samospráva a zabezpečiť tak prístup obyvateľov k základným právam, ako je napr. prístup k pitnej vode.

T. Hrustič vyjadrila potešenie, že sa do popredia dostávajú témy ako napr. situácia MRK v Trebišove. ZR komunikovali s EK a EP pred návštevou SR a práve ZR ich požiadali, aby navštívili lokalitu Trebišov, kde ZR pôsobia viac rokov, v súčasnosti so 6 asistentami osvetu zdravia a vidia, že sa situácia nikam nehýbe (najväčšia dojčenská úmrtnosť, množstvo infekčných ochorení), každý rok s rieši to isté a asistenti vedia riešiť iba krízové intervencie t.j. až vtedy, keď už sú ľudia chorí. Sú aj inde podobné problémy, ale rozsah problému v Trebišove už presahuje možnosti mesta. Preto by mal vzniknúť nejaký mechanizmus pre lokality, ktoré sa nedostávajú k fondom pre nezáujem samosprávy. Nevyhnutná je technická pomoc obciam, aby vedeli žiadať o prostriedky.

J. Gmíterko zareagoval, že SO má informáciu, že by sa mal rozširovať počet obcí v CURI v rámci Košického samosprávneho kraja o 2 obce. Bolo by asi dobré zaradiť Trebišov do zoznamu oprávnených obcí, pretože je táto komplexná výzva práve šitá na mieru takýmto samosprávam, ktoré by tak zároveň získali technickú podporu zo strany Svetovej banky a VÚC.

A. Mušínska pripomenul, že spomínané problémy sa tu diskutujú už od začiatku PO. Navrhol aby pri stavbách bolo využitie 3D princípov tak, že sa to bude doporučovať a ÚSVRK by mal právo rozhodnúť prípad od prípadu.

Predseda júca vyjadrila súhlas a potvrdila, že zistenia posúva SO na vyššie úrovne.

K. Orgovánová vyjadrila pocit, že v rámci implementácie EŠIF akoby práca mnohých nebavila, pretože napriek tomu, že majú mnohé informácie a je tu obrovské množstvo peňazí, rady od napr. členov Komisie, expertov, takmer nikdy nie sú pretavené do reálneho výsledku. Napr. ak sa nastaví výzva na JPÚ a pritom sa vie, že zákon potrebuje byť novelizovaný, je potrebné to urobiť, samo sa to neurobí. Treba dať návrh. Obce nutne potrebujú technickú asistenciu. V predchádzajúcich 6 rokoch poskytoval Rómsky inštitút (RI) obciam TA z iných ako štátnych zdrojov, platil ľuď, ktorý im písali projekty, sprostredkovali informácie. To, že tu máme CURI, je iba príklad iniciatívy, ktorá chce poskytnúť TA, ale toto malo byť nastavené celoplošne. Je podľa jej slov povinnosťou SO, aby dostatočne informovala Komisiu. RI robil TA ako víťaz VO a napriek pandémie, nedostal RI zo strany obcí ani jednu objednávku a vypršala zmluva o poskytovaní tejto TA. A odpoveď nie je žiadna. Môže sa takto rokovať aj na budúce, ale sa iba prehľbuje frustrácia, že sa peniaze nedostanú k rómskym komunitám.

Predseda júca poďakovala za názor a vyjadrila ľútosť nad tým, že má pani Orgovánová pocit, že vedenie SO nebaví práca, ktorú vykonávajú. Vyjadrila sa, že opak je pravdou. MV SR je SO, ktorý poskytuje prostriedky a problémy s ktorými sa stretáva pri implementácii sa snaží posúvať aj členom Komisie. Vecne nie je v kompetencii SO riešiť tému inklúzie MRK, čo prináleží ÚSVRK. Od 1.6.2021 už ani ÚSVRK nie je zastrešené pod MV SR, ale pod ÚV SR. Vyzvala zároveň členov Komisie, ako expertov v téme, o návrhy ako identifikované veci riešiť.

K. Orgovánová opäť vyjadrila pocit, že nie len vedenie, ale celý odbor akoby práca nebavila a veci sa nedarí posúvať ďalej. Výzvy sa nepodaria, starostovia, ktorí by sa aj prihlásili, vzhľadom na nejaký problém nevedia či to majú podpísať, čo urobiť atď. Je to množstvo vecí, ktoré nám neprinášajú výsledky. Keď si povieme o niekoľko rokov, či malo zmysel toto obdobie čo sme žili, môže sa povedať koľko času a peňazí sme premrhali O tomto je táto debata. Poďme to zlepšiť. Očakávala, že odpoveď SO bude poukázanie na kompetencie ÚSVRK, ale je to OIMRK, ktorý tieto projekty koordinuje.

Predseda júca odpovedala, že SO je ten subjekt, ktorý projekty financuje a uviedla, že má p. Orgovánová dvere na SO vždy otvorené. Postavila sa za zamestnancov OIMRK konštatovaním, že robia v rámci možností čo sa dá a snažia sa nadštandardne komunikovať s prijímateľmi. Osobne sa často stretáva so starostami.

J. Gmíterko informoval, že čo sa týka pozemkových úprav, bola zriadená pracovná skupina za účasti odborníkov z MP SR a z konkrétnych pozemkových úradov. Prišlo sa aj k nejakým záverom, ale po voľbách niektorí ľudia, s ktorými sa komunikovalo

a podieľali sa na príprave výzvy, tam už nepracujú a existujúce výkladové stanovisko sa zrazu zmenilo a to práve v období keď sa rozbiehala výzva na JPÚ. Taktiež uviedol, že v minulosti na každé výjazdové rokovanie vlády pripravil SO podklady, prehľady k predmetným okresom a požiadavky, čo je potrebné na mieste povedať, konfrontovať regióny s tým, prečo sa nezapájajú. Nemá vedomosť o tom, žeby toto padlo niekedy na úrodnú pôdu. SO má 1800 ŽoNFP, chápe, že by sa mal zmeniť spôsob poskytovania technickej asistencie, čo sa môže zmeniť podľa neho v novom PO. V aktuálnom PO má každý projekt preplatenú projektovú dokumentáciu, stavebný dozor, VO, prípravu ŽoNFP. Ak nie je táto forma asistencie poskytovaná obciam adekvátne, malo by sa to zmeniť v novom PO. Spýtal sa na súvis projektu TA poskytovanej inštitútom so SO.

K. Orgovánová odpovedala, že je to TA poskytovaná v rámci NP na pozemkové úpravy, ale aj projektov JPÚ. Veľký problém je a vie sa to už dávno, že nie sú obstaraní geodeti, že tí ľudia už neexistovali a bolo zbytočné tam chodiť a v rámci NP boli určené benefity, ktoré dostane ten obyvateľ (asistenciu zadarmo, návrh zápisu do katastra zadarmo atď.), ale to mali robiť títo geodeti a títo už neboli.

J. Gmíterko informoval, že NP Podpora vysporiadavania pozemkov bol už niekoľko krát predlžovaný a jeho implementácia bude prebiehať až do roku 2023, preto nevidíme dôvod, prečo by sa nemalo v uvedených službách pokračovať.

M. Hudáková za ÚSVRK reagovala na položené otázky k NP. K podnetu p. Kusej, ktorá hovorila o tom, že tam nebola kompetentný zástupca pri rokovaní, keď sa nastavovali procesy na vysporiadanie pozemkov. Nevie aký zástupca bol myslený, ale ak sa myslí na novelu zákona, tak celá bola diskutovaná a bola spracovaná na pôde vecného gestora MP SR, pričom v pripomienkovom procese v roku 2015/2016 sa hovorí o tom, že pozemkové úpravy pod rómami osídleniami budú financované v rámci prostriedkov z EŠIF. To znamená, že nie je pravda, že MP SR o tomto nevedelo. Ďalšia fáza bola, keď bolo MP SR zapojené do prípravy nášho NP. Intenzívne komunikovalo a spolupracovalo pri nastavovaní VO. Ďalším štádiom, kedy bolo MP SR zapojené do tejto problematiky bolo nastavovanie dopytovo-orientovanej výzvy na JPÚ. Pravda je však taká, že teraz vedenie na MP SR má zdá sa iný názor ako predchádzajúce vedenie a toto je teraz potrebné zosúladiť. Keď sa teraz komunikuje s MP SR, nie je možné sa odvolať na minulé dohody, ktoré teraz už neexistujú, keďže o nich nemajú dotyční vedomosť. Zároveň reagovala na podnet p. Mušíňku, ktorý sa pýtal prečo sa zaoberáme územným plánom obce, ktorý je často zastaraný. Informovala, že komunikuje opäť z MP SR, keďže je tu kritický §8, odsek 2 zákona 339, ktorý chceme novelizovať a je prekážkou realizácie všetkých konaní o JPÚ. Názor MP SR je taký, že striktne sa má vysporiadať iba to čo je v súlade s ÚP a nič mimo neho. Chceme však navrhnúť takú úpravu, aby korešpondovala so zásadou o JPÚ, keď sa má vysporiadať celé osídlenie. MP SR tvrdí, že máme ísť striktne iba po hranicu ÚP, čo nie je ani účelné, ani hospodárne, ani rozumné. Takže toto je skutočne problém nazerania sa na výklad zákonov, ktoré sa majú vysvetľovať v prospech tých čo to potrebujú a nie na ich škodu, pokiaľ nie sú jednoznačne zadefinované v zákone. Toto chceme modifikovať a prečo ako poslanec návrh? Lebo MP SR si myslí, že zákon je korektný a postačujúci a problém vidia na strane obcí, ktoré nemajú zosúladené svoje ÚP s reálnym stavom osídlenia. Lenže obce si nestihli resp. nemali možnosť si overiť ako budú prebiehať konania o JPÚ na OÚ, pretože ešte nikdy neprebíhali a obce sú v tomto priekopníkom ako majú nastaviť osídlenie, tzn. či ísť striktne na ÚP a nechať tam tie zvyšné obydlia nevysporiadané alebo je potrebné sa držať pojmu osídlenia, ktoré je zadefinované úplne presne. Sme toho názoru, že osídlenie by sa malo vysporiadať vždy celé, pretože to inak ako uviedla nie je ani racionálne, ani účelné a ani čerpanie prostriedkov z EŠIF potom nie je hospodárne. A je aj v rozpore s inými § zákona, ktorý tvrdí hneď na začiatku o vysporiadaní pozemkov v rámci osídlenia a preto nepomôže pre účely budúcich investícií z EŠIF vysporiadať iba pozemky pod obydliami a záhradami. Otázka teda je, prečo v tomto vidí MP SR problém a prečo stojíme na prípravných konaniach. Čo sa týka NP, tu je to po prvýkrát, čo sa dostávame až k dotknutému obyvateľovi, čiže nie iba na úroveň obcí. ÚSVRK mal relatívne krátky čas na to, aby sa dostal až k tým konkrétnym ľuďom a aby sa geodetické právne služby dotiahli až k nim. Ale zároveň samotní obyvatelia nie sú pripravení tak rýchlo zareagovať, potrebujú väčšiu intervenciu na to, aby si vedeli ten pozemok odkúpiť resp. nestihnú si za rok našetriť peniaze na jeho odkúpenie. Preto veľa intervencií nebolo dokončených, ale čo sa týka objednávok na skupinové služby alebo individuálne služby alebo tie ktoré p. Orgovánová sprostredkuje a my ich potrebujeme, je teraz v aktuálnej situácii veľmi ťažko realizovať nejaké skupinové stretnutia, lebo vopred veľa zúčastnených strán odmieta účasť. Ale na základe posledného stanoviska zo SEP, tak tá dohoda (odkaz na p. Orgovánová) neskončila a bude pokračovať po uplynutí súčasných prekážok.

K. Orgovánová poďakovala p. Hudákovú za informácie, ktoré boli pre ňu relatívne nové a zdôraznila, že tým ľuďom to je skutočne potrebné opätovne vysvetľovať.

A. Mušíňka vysvetlil, že je za to, aby bola pre lokality v rámci stanovených rámcov nastavená variabilita možností, z ktorých bude môcť vyberať ÚSVRK tú najvhodnejšiu.

J. Rusnáková podporila slová p. Kusej, že je nevyhnutné nie len ponúkať, ale spraviť niečo pre najhoršie MRK, aby dostali šancu zlepšiť kvalitu života. Upozornila na upravené 3D pravidlá pri bývaní, aby sa nestali pravidlom, pretože podporovať po toľkých kauzách segregáciu nie je možné, a preto musíme mať nepriestrelné pravidlá kde to umožníme. Je potrebné lepšie využívať kapacity odborných hodnotiteľov, aby to neboli iba osoby, ktoré sa prihlásili do registra spĺňajúci formálne

podmienky, ale aby to bolo ľudia poznajúci terén, konkrétne obce, aby vedeli čítať medzi riadkami, aj keď sú pravidlá hodnotenia nastavené niekedy príliš formálne.

J. Gmiterko reagoval, že k 3D o tom čo je potrebné k desegregácii vieme, ale na druhej strane z obcí sa ozýva, že sú pravidlá zle nastavené a že nemáme poňatia ako sa v osadách žije. Preto sme sa snažili metodiku k 3D v rámci CURI výzvy upraviť, keďže nás aj Svetová banka spolu s obcami upozorňovala, že máme z tohto hľadiska nefunkčne nastavenú výzvu. SO je preto niekedy medzi dvoma mlynskými kameňmi, pričom technicky vieme nastaviť 3D oboma spôsobmi, ale je ťažké nájsť kompromis, s ktorým budú všetky strany spokojné.

B. Sloboda reagoval na predchádzajúcu komunikáciu s tým, že chápe súčasnú frustráciu, ale je potrebné sa vyhnúť nevhodným invektívam. Podporil prácu zamestnancov SO. Vyzval na sústredenie sa na vecnú stránku veriac, že všetci prítomní chcú niečo urobiť pre zlepšenie situácie v tejto oblasti. Nie je vhodné nezdary koncentrovať na súčasný SO. Položil otázku, či nebude v budúcnosti vzhľadom na súčasnú snahu o ešte väčšie posilnenie ÚSVRK ako garanta tejto témy, nakoniec frustrácia fokusovaná opäť na konkrétne osoby, pričom upozornil, že za uvedenú oblasť sú vecne príslušné minimálne 4 rezorty s množstvom nesplnených domácich úloh a tiež 2800 samospráv. Konkrétne napr. v oblasti pozemkov, nevieme všeobecne (nie len MRK) túto problematiku vyriešiť už hľadám od dôb Rakúsko-Uhorska. SO nie je „policy maker“.

K. Orgovánová reagovala, že je rada, že vznikla takáto debata a vôbec nechce konkrétnymi menami povedať, že má negatívny postoj voči týmto osobám. Má len pocit, že je potrebné zo strany OIMRK niektoré veci modifikovať a rýchlejšie konať.

B. Sloboda poďakoval za objasnenie postoja p. Orgovánovej a na margo zamestnancov SO a ÚSVRK konštatoval, že si zaslúžia veľkú vďaka za to, čo dokážu v týchto podmienkach urobiť.

I. Pipíšková zareagovala, že na základe vypočítaného bude asi skutočne potrebné ako povedala aj p. Kusá určiť si priority a nájsť legislatívne riešenie pre realizáciu intervencií napr. v najmenej rozvinutých regiónoch. Upozornila aj na fakt, že je rok do komunálnych volieb a obce ak si aktuálne do rozpočtov nenaprojektovali financie na spolufinancovanie, nepomôže ani to, že má SO pripravené predĺženia čerpanie a realizáciu projektov do roku 2023. K úprave ÚP zároveň doplnila, že ide o niekoľkoročný proces častokrát prekračujúci jeden štvorročný volebný cyklus. Spýtala sa zároveň, či máme informácie ako na základe pripravovanej stavebnej legislatívy a odňatia istých právomocí v tejto oblasti obciam, bude mať táto zmena dopad na obce, konkrétne keď budú môcť napr. blokovať tieto procesy obciam súkromní investori. Zároveň na záver pozitívne konštatovala, že ešte nikdy sa nestalo, že by v teréne pracovalo toľko ľudí, ktorí pracujú priamo na projektoch týkajúcich sa MRK a tiež ich riadia a koordinujú.

Predsedajúca poďakovala za podnety a navrhla intenzívnejšiu komunikáciu aj mimo platformy tejto Komisie, ktorá nebyva až tak často, aby sa dali operatívne riešiť identifikované problémy. Zároveň vyjadrila, že aj na strane SO cítime frustráciu, že sa veci hýbu pomalšie ako by sme si želali, ale snahou je vychádzať v ústrety v rámci možností, ktoré sú k dispozícii.

Bod 3: Zhodnotenie aktuálneho stavu implementácie NP TSP a TP II., NP KS II., NP PRIM II., NP Pozemky, NP MaH, NP ZK II.

Predsedajúca vyzvala prijímateľov NP implementovaných v rámci PO 5 OP LZ o prezentáciu aktuálneho stavu ich realizácie.

Pred prezentáciou ÚSVRK sa vyjadrila k niektorým skutočnostiam ešte **splnomocnenkyňa vlády pre RK p. Bučková**, ktorá prítomných informovala, že k téme pozemkových úprav sa 3.12.2021 uskutoční na pôde SPF stretnutie k najväčším kolíziám, ktoré verí, že sa po technickej a administratívnej stránke podarí odkomunikovať tak, aby procesy viažuce sa s JPÚ pokračovali. K NP cez PO 5 doplnila, že závery poslednej diskusie na úrovni SEP, RO a ÚSVRK k dokončeniu a prenasadeniu realizácie všetkých NP (okrem NP COVID) sú také, že ÚSVRK pošle SO dôkladnú finančnú analýzu NP tak, aby NP dobiehali v priebehu roka 2023 s tým, že budú môcť čo najefektívnejšie zlepšiť situáciu v jednotlivých oblastiach.

A. Ďatková k tomuto uviedla, že z hľadiska zabezpečenia komplexného prístupu je dôležité, aby projekty končili v rovnakom čase a konkrétne pri NP PRIM je potrebné ukončiť celý ďalší školský rok a následne ho vyhodnotiť.

Za ÚSVRK prezentovala detailne národné projekty A. Ďatková.

Za Zdravé regióny prezentovala stav NP Zdravé komunity pani Hrustič.

Diskusia k NP ÚSVRK:

K. Orgovánová sa spýtala na počet rodín/domov, ktorým sa podarilo vysporiadať pozemok pod ich obydľím. Konštatovala, že boli pripravené rodiny, ktoré mali pripravené peniaze na odkúpenie pozemkov. Viete o nich?

M. Hudáková odpovedala, že ide o tých, ktorí zaplatia kúpnu zmluvu alebo nájomnú zmluvu. ÚSVRK predpokladá, že potenciál je oveľa väčší ako súčasne, keď sú už uzatvorené nejaké zmluvy v Huncovciach, Rakúsoch, chystá sa Marhaň, Tuhrina. Podmienka je zo zákona pre obce taká, že pokiaľ to je zaplatené v deň podpisu zmluvy (na splátky nie), potom sa predkladá návrh vkladu do katastra. Teraz sa pokračuje s tými zmluvami, pre ktoré boli urobené geodetické úkony odčlenenia a pokiaľ tam nie sú, teraz im nemáme čo ponúknuť, preto pôjdu až v druhom kole.

K. Trojanová poďakovala za prezentáciu. Prvá otázka sa týkala rovnakého prístupu k službám. Z informácií je zrejmé, že prístup k TSP v PO 5 alebo aj PO 4 je v 371 lokalitách, ku KC približne v 180 lokalitách, v Zdravých regiónoch 262. Tak ako tomu bolo v diskusii k PO 6 (napr. prístup k vode), aj tu je dôležité zabezpečiť rovnaký prístup k službám, o čom verí, že sa bude diskutovať v rámci programovania nového PO, kde predpokladáme razantné rozšírenie lokalít. Druhá otázka sa týkala vysporiadania pozemkov. Rozumie, že do NP je zapojených 147 lokalít, do DOP výzvy 47 a z diskusii k AP Bývanie rozumie, že v túto chvíľu SR identifikovala 650 lokalít, kde je potrebné k vysporiadaniu pristúpiť. Takže je možné predpokladať, že v cca 200 zo 650 sa do konca roka 2023 situácia zlepší tak, že príde až k úplnému vysporiadaniu pozemkov? K legislatívnej zmene v procese požiadala o potvrdenie, že ide o úpravu, ktorá je potrebná pre úspešné ukončenie procesov v otvorenej výzve, takže by sa mala uskutočniť včas pred uzavretím súčasného PO.

M. Hudáková odpovedala, že NP vyžaduje vysporiadanie v 20 obciach. Bude to reálne niečo vyše 20 obcí, ale my máme intervencie voči obyvateľom, tzn. na každé obydľie počítame intervenciu vysporiadanie pozemku. 650 lokalít je plánovaný počet pre vysporiadanie pre nové PO.

Bod 4: Informácia o zámere NP na podporu zamestnanosti MRK cez obnovu kultúrnych pamiatok

Predsedačka privítala zástupcu Ministerstva kultúry SR p. Jaroša a v krátkosti uviedla, že na základe oslovenia p. štátnou tajomníčkou MK SR Vierou Laščákovou o ochote financovať z PO 5 OP LZ národný projekt zameraný na obnovu hradov a zámkov, bol pripravený z ich strany návrh projektového zámeru, ktorého cieľom by malo byť financovanie miezd pracovníkov zapojených do projektových aktivít, hlavne príslušníkov MRK, teda zvýšenie ich zamestnanosti a zamestnateľnosti v rámci obnovy kultúrnych pamiatok. Pred dvoma týždňami bol návrh zámeru zaslaný na SO, ktorý k nemu vzniesol pripomienky, ktoré boli zaslané spracovateľovi MK SR, od ktorého sa očakáva ich zapracovanie do zámeru NP. Dnes je cieľom iba predstaviť projektový zámer, nie o ňom hlasovať, keďže nás zaujíma názor členov Komisie.

Diskusia:

Na úvod **predsedačka** upozornila, že pripomienky, ktoré boli minulý týždeň zasielané na MK SR, z ktorých niektoré boli zásadného charakteru, neboli ešte v tejto prezentácii reflektované.

I. Kosová sa vzhľadom na informáciu o ochote príslušníkov MRK zapájať sa do takéhoto typu aktivít zaujímala, či je možnosť zvýšiť pomer zamestnaných príslušníkov MRK, ktorý je v projekte nastavený na 30%. Keďže NP cez PO 5 OP LZ sú zamerané na inklúziu Rómov, 30% je málo ambicióznym cieľom. Zo skúseností vieme, že v obciach kde sa nachádzajú takéto kultúrne pamiatky, sa aj nie MRK občania stretávajú s vysokou nezamestnanosťou. Preto je tu miesto na obavu, že pri iba 30% hranici pre zamestnanie MRK sa budú prioritne zamestnávať nezamestnané osoby z majority. Navrhuje preto zvýšiť pomer minimálne dvojnásobne na 60%.

J. Gmiterko zareagoval, že ide o prvú prezentáciu, pričom bude zámer predmetom pripomienkovania na úrovni tejto Komisie. SO zaslal iba prvé pripomienky, ktorých zapracovanie zo strany MK SR očakávame a následne bude zámer predložený na oficiálne pripomienkovanie členmi Komisie pre PO 5 a 6. Práve nízke % bolo jednou zo zásadných pripomienok SO.

J. Rusnáková konštatovala, že nejde o nový projekt, keďže tieto aktivity sú z minulosti známe. Oceňuje, že sa v tejto aktivite ďalej plánuje pokračovať. Ale keďže ide o prostriedky pre MRK, je potrebné zvýšiť % zamestnaných Rómov, a to aj na radiacích pozíciách NP.

A. Mušínska jednoznačne podporuje tento projekt, keďže je veľmi efektívny v zmysle „za málo peňazí veľa muziky“. Poprosil, že ak hovoríme o pozitívnom dopade práce Rómov na obnove kultúrnych pamiatok, je to potrebné masívne propagovať.

I. Holečko sa spýtal, či medzi kultúrne pamiatky patria aj historické budovy. Spýtal sa na oprávnené náklady, napr. projektovú dokumentáciu, materiál na stavbu. Veľmi podporuje tento projektový zámer, ako aj zvýšenie % zapojených MRK viac ako 50%.

J. Gmiterko doplnil, že projektový zámer, ktorý pôjde na pripomienkovanie a schvaľovanie bude mať podrobný rozpočet. Plánujú sa preplácať mzdy zapojených zamestnancov a ostatné výdavky pôjdu cez paušálnu sadzbu.

A. Jaroš odpovedal, že ide o širokú škálu pamiatok, nie len hrady a zámky, ale práve tento podprogram MK SR je zameraný na hrady a ruiny, tzn. ruiny hradov, kaplniek, kláštorov a tam sa rieši práve zamestnanosť MRK ako tomu bolo v minulosti v spolupráci s MPSVaR SR. Týmto projektom budú financované mzdy zamestnancov pracujúcich na obnove kultúrnych pamiatok a projektu v prípade potreby poskytne odborné poradenstvo sekcia SO pre IROP PO3. K pomeru 30% sa vyjadril, že ide o prvý návrh, s ktorého zvýšením MK SR nebude mať problém. Ohľadne medializácie v rámci nového vedenia konštatoval, že je nastavený systém prezentácie výstupov verejnosti cez sociálne siete. Určite sa to bude prezentovať v spolupráci s tlačovým odborom MK SR.

Predseda júca potvrdila, že v rámci paušálu bude priestor na financovanie aj sprievodných nákladov na stavebný materiál a pod.

I. Kosová sa zaujíkala na previazanosť zapojených obcí s Atlasom RK, pretože by bolo vhodné aby boli tieto obce práve z ARK.

A. Jaroš potvrdil, že ARK bol zohľadnený pri definovaní obcí so zapojenými kultúrnymi pamiatkami, pričom zamestnané nemusia byť iba osoby z danej obce, ale aj zo širšieho okolia.

J. Gmiterko doplnil, že ARK je jedným z pilierov OP ĽZ, pričom tu ide o to, či na jednej strane sú kultúrne pamiatky v obciach ARK a na druhej, či zamestnané osoby sú z obcí ARK. Primárne by tam mali byť zamestnávané osoby z obcí ARK, ale je zároveň potrebné zohľadniť aj to čo povedal p. Mušínska, aby sme si nejakým nastavením zbytočne nelimitovali zapojenie čo najväčšieho počtu MRK.

A. Jaroš potvrdil, že v plnej miere sa bude v NP reflektovať ARK.

A. Mušínska navrhol bodové zvýhodňovanie podľa počtu zapojených MRK.

J. Minarovičová sa vyjadrila k % nastaveniu, ktoré bolo nastavené podľa skúseností s inými intervenciami na SO, s tým, že nevidí problém so zvýšením % napr. na 50%. Nebolo by však vhodné ísť do extrémov vzhľadom na externé faktory, ktoré by mohli spôsobiť odstúpenie subjektov v prípade, že nebudú môcť nájsť dostatok osôb z MRK (veľa bývalých zamestnancov sa už umiestnilo na trhu práce v iných oblastiach). Primárnym cieľom projektu je zamestnanie MRK, až sekundárnym obnova pamiatok, preto subjekty usilujúce sa o zapojenie do NP budú musieť zvýšiť pomer zapojených osôb z MRK. Čo sa týka zapojenia MRK do riadenia projektu, projekt bude vedieť monitorovať počty Rómov na pozíciách koordinátora, odborného aj pomocného zamestnanca. K oprávnenému územiu doplnila, že pôjde o všetky obce z ARK vo verzii, ktorá sa dohodne so SO. Pri zamestnanej osobe sa nebude zisťovať, či má trvalý alebo prechodný pobyt na území obce, ale iba či je príslušníkom MRK. Plánuje sa zapojenie 25 objektov.

Spilnomocnenkyňa vlády vníma, že ide momentálne o diskusiu k prvotnému zámeru, pričom budú pripomienky ešte diskutované. ÚSVRK návrh zámeru vníma ako jeden z možných nástrojov zamestnanosti práve v období pandémie pre ľudí, ktorí stratili aktuálne zamestnanie, avšak čísla zapojených MRK sú veľmi nízke, preto verí, že pripomienky budú zapracované a počet zapojených MRK bude čo najvyšší. Zároveň z pohľadu územnej oprávnenosti ÚSVRK informoval SO, že v zámere sa nachádza minimálne jedna lokalita, ktorá nie je v ARK.

J. Minarovičová sa vyjadrila, že na MK SR budú radi, ak budú môcť s ÚSVRK spolupracovať. Ak sa v zámere vyskytla neoprávnená obec, je to z dôvodu, že zoznam obcí v zámere slúžil na výpočet odhadu oprávnených výdavkov. Nejde o zoznam subjektov, ktoré budú finálne podporené. Oprávnené budú všetky územia, ktoré sú v ARK a ktoré majú kultúrne pamiatky.

J. Gmiterko uzavrel, že z pohľadu SO budú nastavené všeobecné kritériá, ktoré budú mať relevanciu k ARK, pričom ešte raz zdôraznil, že ide o prostriedky určené pre MRK a nebude možné preto saturovať všetky náklady na obnovu hradov a zámkov, iba ak budú spĺňať kritériá z pohľadu prítomnosti MRK. Ak teda niekde nebudú mať zapojených zamestnancov z MRK, nebude dôvod to financovať, s čím MK SR následne v plnej miere súhlasilo.

Bod 5: Informácia o aktuálnom stave prípravy nového programového obdobia 2021 – 2027

Tibor Škrabský prezentoval informácie o pokroku v príprave nového PO a informoval o aktuálne vytváraní novej prioritnej osi „Aktívne začlenenie rómskych komunít“ v rámci cieľa politiky 4 dokumentu Partnerská dohoda (PD) a vytvorení nového SO na Úrade vlády SR.

Splnomocnenkyňa vlády doplnila informácie o dizajnovaní programovej a implementačnej infraštruktúry v tom, že čo je veľmi dôležité a sú si toho všetci aktéri vedomí, že pokiaľ pôjdu intervencie z mainstreamových opatrení, ktoré sú v kompetencii jednotlivých rezortov, tak je snahou ÚSVRK, aby nešlo o formálne vykazovanie, ale aby pri odpočtoch bolo zreteľné aký bol zásah do obcí s MRK. Rokovania s rezortmi a EK stále prebiehajú. V piatok 26.11. SR dostala pripomienky z EK k návrhu PD a náčrtu OP Slovensko.

Diskusia:

Predseda júca nadviazala na poskytnuté informácie s konštatovaním, že súhlasí s nastavením implementačnej štruktúry na základe uznesenia vlády o vytvorení nového SO na ÚV SR aj v tom kontexte, že od 1.6.2021 je ÚSVRK začlenený pod ÚV SR, ale chcela by zároveň informovať o bezprecedentnej situácii, keď v rámci prechodu zo súčasného do nového PO nebude túto úlohu vykonávať ten istý orgán štátnej správy, čo aktuálne na SO cítime práve v období hľadania mimoriadnych opatrení na to ako zabezpečiť, aby z výziev a finančných prostriedkov bol pre MRK dosiahnutý čo najväčší efekt. Čelíme dnes obrovskej fluktuácii a určite sa bude ešte zvyšovať, pretože zamestnanci OIMRK cítia nestabilitu vedia, že v určitom čase im skončia pracovné zmluvy a nevedia či im bude ponúknutá pracovná príležitosť v novom PO, pričom v tomto istom čase v rámci implementácie Plánu OaO vznikajú na všetkých ministerstvách nové implementačné útvary, ktoré potrebujú nových ľudí. Takže hlásime reálne, že v čase nasledovných 2 zostávajúcich rokov súčasného PO kedy by sme sa mali v maximálne miere venovať práci, nemáme ľudí. Chceli sme predložiť do medzirezortného pripomienkového konania návrh, aby už súčasný SO bol presunutý na ÚV SR v tomto PO. To neznamená, že sa MV SR chce zbaviť tejto agendy, ale cieľom je dosiahnuť aby sa tejto dôležitej téme venoval útvar, ktorý je nositeľom tejto témy už v súčasnosti. Máme informácie, že v Bruseli sa minulý týždeň rokovalo o budúcom nastavení implementácie a vieme, že aj EK záleží na funkčnom nastavení nového SO s dostatočným počtom kvalitných ľudí, preto by bolo vhodné keby sa tieto kapacity tvorili už teraz alebo sa presunuli ako bolo spomenuté.

I. Holečko si predstavuje, že do nového obdobia by mali byť prijaté radikálne zmeny a opatrenia a nie len obligátne oblasti, na ktoré sa zameriava opäť nová Stratégia 2030. Navrhuje vytvoriť pracovnú skupinu na ÚSVRK, ktorá by detailne navrhla tieto radikálnejšie aktivity.

Z. Kusá na margo pripomienok EK k PD sa v súvislosti s konštatovaním p. Trojanovej, že verí v doručenie pripomienok EK aj členom Komisie, prihovára za to, aby boli tieto pripomienky zaslané, aby tak členovia lepšie poznali optiku EK. Po druhé sa vyjadrila k slovám GR p. Daniškovej o stave na SO a vyjadrila znepokojenie nad tým, že v prípade, ak sa budú ľudia a útvary, ktorí sú dlhšie v tejto téme meniť, nastane diskontinuita a noví ľudia začnú opäť objavovať už známe veci. Má preto veľké obavy z nezachovania personálnej kontinuity v týchto štruktúrach. Preto sa spýtala čo môžu členovia tejto Komisie urobiť, aby sa stabilizovali tí odborníci, ktorí už v tejto oblasti robia.

Predseda júca poďakovala p. Kusej, ale konštatovala, že konkrétne nevie ako by členovia mohli pomôcť. MV SR posunulo túto tému až na politickú úroveň, keďže sa sama GR SEP zúčastnila minulý týždeň na koalícnej rade, kde však vzhľadom na aktuálne témy súvisiace s covidom sa po 3 hodinách nedostala na rokovanie. 30.11. má stretnutie s vedúcim ÚV p. Jakabom s ambíciou vysvetliť aj osobne urgentnosť riešenia súčasnej situácie, keď nemáme ľudí, ktorým by sme zadali prácu, ktorej je skutočne veľa. Nespochybňuje, že si ÚV SR nájde nových ľudí, ale títo budú začínať akoby od nuly.

A. Mušínska sa spýtala, či sa plánujú vo väčšej miere zapojiť do implementácie regióny a po druhé sa spýtala ako sa plánuje intervenovať voči majorite.

Splnomocnenkyňa vlády reagovala na žiadosť o zaslanie pripomienok EK k návrhu PD. Je toho názoru, že v súčasnej podobe by pripomienky nedali členom dostatočný obraz pokiaľ nemajú k nim podpornú dokumentáciu zaslanú EK, keďže ide momentálne o technické konzultácie. Momentálne je táto fáza v gescii MIRRI.

B. Sloboda reagoval, že v prípade zaslania terajších informácií by mohlo skôr dôjsť k dezinformácii, pretože pripomienky EK reagujú na návrh OP, ktorý ešte neobsahuje nový PO pre MRK, ktorú sa už medzitým negociuje interne s MIRRI. Poprosil o trpezlivosť do času kým sa SR dohodne s EK na základnej štruktúre PO, ktoré budú z ESF+ podporené. O to viac, že na 2. a 3.12. obdržala SR harmonogram bilaterálnych stretnutí v Bruseli asi na 8 tém, pričom 3 témy sa týkajú priamo práve tu diskutovanej problematiky. Dohoda je zatiaľ na novej PO a čo všetko bude obsahovať je ešte potrebné v túto chvíľu počkať.

K. Trojanová reagovala, že je potrebné zdôrazniť, že implementácia EŠIF vychádza z princípu partnerstva, preto na strane EK očakávajú ucelený a komplexný návrh programových dokumentov, ktorý zašle SR v širokej zhode s partnermi ako sú aj tu prítomní v tejto Komisii. Z dnešnej diskusie si napr. odnáša silný hlas, ktorý zaznel v diskusii, a ktorý vyžaduje nový prístup k zapojeniu sa do projektov a služieb financovaných z ESIF zo strany doteraz nezapojených obcí, tak aby bol zaistený prístup k financovaným službám i v zraniteľných komunitách, ktoré tieto služby objektívne potrebujú a ktoré nie sú v tomto PO podporené – v zmysle princípu rovnosti prístupu k spomenutým službám. Potvrdila opäť politický záujem o túto tému a verí v dôveryhodné navrhnutie programovej štruktúry ako aj implementačnej štruktúry, ktorá zaistí riadne a včasné čerpanie ESIF v budúcom PO a vyhne sa prekážkam, ktoré pretrvávajú v tomto PO. V súčasnom PO sú identifikované hlavne v rámci PO 6

výrazné problémy a preto EK očakáva okrem iného výrazné rozšírenie technickej pomoci prijímateľom a v regiónoch. Zopakovala, že prvotné sú v zmysle partnerského princípu expertné pripomienky partnerov a expertov, teda aj členov Komisie, EK reaguje až druhotne.

Spľnomocnenkyňa vlády reagovala na otázku k širšej participácii za účelom vytvárania radikálnejších riešení. ÚSVRK je otvorený k participácii, pričom sama sa zúčastnila v priebehu septembra a októbra dvojtyždňového výjazdu s prezentovaním zámerov ÚSVRK. Spätná väzba bola niekde proaktívna a prišli aj písomné podnety z BBSK a NSK. Čo sa týka regionálneho zapojenia zdôraznila, že integrovaná výzva, ktorá kombinuje tvrdé a mäkké opatrenia má byť koncepčne uchopená, pretože to je náš scenár s tým, že sa nebude robiť zoznam vybraných obcí na základe indexu podrozvinutosti, ale sa oslovia obce aby sa zapojili. Zároveň konštatovala, že sa pri príprave budúceho programovania sústreďuje iba na EÚ fondy, pričom sa opomínajú iné možnosti dotačnej politiky a rezortných rozpočtov. Pre 826 obcí ARK s viac ako 1000 osídleniami sú aktuálne zdroje síce nie nízke, ale je ich potrebné efektívnejšie zacieliť. V tomto nám aj súčasné PO poskytlo dostatočnú spätnú väzbu na to, že napr. v OP bola podpora opatrení (tvrdých aj mäkkých), ktorá sa nakoniec neuskutočnila. V novom PO by sme chceli aby samosprávy neboli iba prijímateľmi podpory, ale aby zdola nahor si identifikovali zoznam intervencií, ktoré potrebujú. Veríme, že na toto budú využívať technickú pomoc zo strany ÚSVRK, ale zároveň už teraz náš odbor regionálnej koordinácie veľmi intenzívne pracuje na tom, aby boli obce pripravené začať systematicky a koncepčne myslieť pri plánovaní investičných aktivít. Informovala zároveň, že v priebehu aktuálneho týždňa budú zverejnené na verejné pripomienkovanie Akčné plány Stratégie. AP majú mať charakter konkrétnych aktivít s konkrétnou alokáciou a zodpovednosťou a indikátormi. Poprosila Komisiu o zdieľanie tejto informácie vo svojich sociálnych sieťach.

A. Mikyška sa vyjadril, že je veľmi dôležité, aby sa problémy, ktoré sa vyskytujú v PO 14-20, riešili intenzívnejšie v rámci nového PO. MRK je prioritnou témou v rámci prebiehajúcich rokovaní medzi EK a SK a je dôležité, aby táto téma bola v novom PO prioritou ako na národnej, tak i regionálnej úrovni. Zo skúsenosti z PO 14-20 vieme, že veľakrát máme i riešenia, ako zlepšiť situáciu MRK na Slovensku, avšak sa častokrát stáva, že sa pomoc nedostane k tým, ktorí ju najviac potrebujú. Záverom sa poďakoval za plodnú diskusiu a zdôraznil dôležitosť týchto stretnutí, na ktorých má EK možnosť získať cenné informácie priamo z terénu, ku ktorým sa mnohokrát nemá ako iným spôsobom dostať.

K. Orgovánová, reagovala na p. Holečka k jeho konštatovaniu, že nie vždy to čo Rómovia chcú je práve to čo potrebujú konštatovaním, že si myslí, že oba pomyselné tábory počas posledných 30 rokov veľmi veľa urobili. Potvrdila jeho slová o potrebe aj iných odborných diskusií, pretože častokrát tu je množstvo programov, ktoré chcú Rómom asistovať, ale cieľom by malo hlavne byť ich „uschopniť“ byť rovnocennými partnermi a preto by sme mali pre nové obdobie diskutovať aj o tom, či nám plánované opatrenia prinesú takýto efekt.

T. Škrabský potvrdil, že práve toto uschopnenie „empowerment“ je hlavnou filozofiou zvolených intervencií.

Bod 6: Rôzne

Predsedajúca na záver poďakovala za plodnú diskusiu, aktívnu účasť aj s kritickými poznámkami. Avizovala ďalšie stretnutie až v novom roku a podľa toho ako sa podarí pripraviť projektový zámer MK SR informovala, že bude zaslaný na per rollam schvaľovanie členmi Komisie. Popriala prítomným v týchto časoch hlavne pevné zdravie.

Príloha zápisnice:

1. Uznesenie č. 22
2. Prezenčná listina

V Bratislave, dňa 29.11.2021

Vypracoval:	Róbert Korec, tajomník Komisie	v. r.
Overil:	Juraj Gmitterko, overovateľ zápisnice	v. r.
Schválil:	Adela Danišková, predsedkyňa Komisie	v. r.